

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11Co/675/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2112211708
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Renáta Gavalcová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2016:2112211708.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v právnej veci navrhovateľov: 1/ M. B., nar. XX.XX.XXXX, 2/ Ing. X. B., nar. XX.XX.XXXX, obaja bytom L. č. XX, obaja zastúpení splnomocnencom: Advokátska kancelária Mgr. Marek Benedik, s.r.o., so sídlom Rudnayovo námestie č. 1, Bratislava, IČO: 47 247 959, proti odporcovi: G. O., nar. XX.XX.XXXX, L. XXX, zastúpený advokátom: JUDr. Daniel Pavelka, Ak so sídlom Pribinova 46, Hlohovec, o vypratanie pozemkov, o odvolaní navrhovateľov 1/ a 2/ proti rozsudku Okresného súdu Trnava zo dňa 27. apríla 2015, č.k. 17C/68/2012-327 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti a v závislých výrokoch o náhrade trov konania ruší a vec mu vráca na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa rozsudkom napadnutým odvolaním vo výroku I. uložil odporcovi povinnosť vypratať pozemky navrhovateľov a to pozemky nachádzajúce sa v kat. území L., obec L., okres Trnava, pozemok parcelné č. 2189 o výmere 2122 m² a pozemok parc.č. 2190 o výmere 11412 m² tak, že odstráni z nich oplotenie v rozsahu podrobných bodov č. 8, 10, 15, 16, 18, 19, 20 a 21 podľa znaleckého posudku č. 7/2014, vypracovaného znalcom Ing. Ľudmilou Mužíkovou, dňa 03.06.2014 v znení doplnenia č. 1, zo dňa 29.07.2014, ktorý je súčasťou rozsudku, výrokom II. vo zvyšnej časti návrh zamietol, výrokom III. rozhodol, že žiadny z účastníkov nemá na náhradu trov právo, výrokom IV. rozhodol, že navrhovatelia sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť štátu náhradu trov konania vo výške 456,61 eur do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia na účet Okresného súdu Trnava a výrokom V. , že odporca je povinný zaplatiť štátu náhradu trov konania vo výške 506,61 eur do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia na účet Okresného súdu Trnava.

Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil použitím ustanovenia § 120 ods. 1, § 123, § 126 ods. 1, § 3 ods. 1 O.z., § 160 O.s.p., keď vecne svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že odporca užíval pozemky patriace navrhovateľom od roku 2001 do 30.04.2013. Od roku 2001 tieto pozemky dostal do užívania právoplatným rozhodnutím Okresného úradu v Trnave, odbor pozemkový, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva zo dňa 21.02.2001, č.j. A2001/02350, ktoré však potom ako sa dozvedel, že nie je oprávnený ich užívať (najneskôr doručením rozhodnutia Obvodného pozemkového úradu v Trnave zo dňa 28.12.2007, číslo: K2007/00092) ich naďalej užíval, čiže nebol dobromyseľným. Je zrejmé, že rozhodnutie Okresného úradu v Trnave, odbor pozemkový, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva zo dňa 21.02.2001, č.j. A2001/02350 nadobudlo právoplatnosť a odporca mal za to, že tieto pozemky môže užívať. Odporca však v konaní nepreukázal na základe čoho na pozemkoch - ornej pôde vybudoval ovocný sad. Lebo pokiaľ tvrdí, že od 01.05.2004 nepotreboval na výsadbu žiadne povolenie, bolo preukázané, že k výsadbe došlo v roku 2001. To však na posúdení nároku navrhovateľov nič nemení. Trvalé porasty sú súčasťou pozemku v zmysle ustanovenia § 120 Občianskeho zákonníka a nemôžu byť samostatným predmetom práv a povinností; okamihom fyzického spojenia so zemou sa stávajú vlastníctvom vlastníka pozemku. Stromy teda nie sú po spojení so zemou samostatnou vecou a nemôžu vlastnícky patriť niekomu inému ako vlastníkovi pozemku ako veci hlavnej; súčasťou pozemku v zmysle ustanovenia § 120

Občianskeho zákonníka sú tiež oporné múry, dlažby a obruby, vodovodné a kanalizačné prípojky, kvetinové jazierka, schody, ploty o výške menšej ako 100 cm atď. Podľa názoru súdu v prejednávanej veci sa trvalé porasty stali okamihom ich spojenia so zemou vlastníctvom navrhovateľov, či ich odporca vysadil bez ich súhlasu, alebo so súhlasom. Keďže navrhovatelia sú vlastníkami stromov, ktoré sa na ich pozemkoch nachádzajú, súd nemohol uložiť odporcovi povinnosť odstrániť stromy a následne odpad z ich odstránenia. Preto súd návrh v tejto časti zamietol (výrok II.) Pokiaľ ide o vypratanie pozemku odstránením oplotenia je zrejmé, že ide o žalobu vypratávaciu. Počas konania došlo k zmene tak, že odporca vypratol pozemok a oplotenie urobil podľa vytyčovacieho návrhu geodeta Ing. Q.. Navrhovatelia však naďalej trvali na pribratí znalca do konania a znaleckým dokazovaním bolo preukázané, že súčasný pletivový plot v teréne zameraný v priebehu podrobných bodov č. 93,94,95,96,97 a 98 sa nachádza na vlastníckej hranici medzi pozemkami registra E parc.č. 2182 a 2189 a túto hranicu do pozemku navrhovateľov nepresahuje, tiež v priebehu podrobných bodov č. 4, 6, 7, 12, 11, 9, 14, 17, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93 a 94 sa nachádza na hranici medzi pozemkami registra E parc.č. 2181 a 2190 a túto hranicu do pozemku navrhovateľov nepresahuje, avšak súčasný pletivový plot v teréne zameraný v priebehu podrobných bodov č. 8, 10, 15, 16, 18, 19, 20 a 21 sa nenachádza na vlastníckej hranici medzi pozemkami registra E parc.č. 2181 a 2190 a túto hranicu vo výmere 10 m² presahuje. V bode č. 8 presahuje o 16 cm, v bode č. 10 o 16 cm, v bode č. 15 o 32 cm, v bode č. 16 o 21 cm, v bode č. 18 o 21 cm, v bode č. 19 o 22 cm, v bode č. 20 o 29 cm a v bode č. 21 o 17 cm. Pri povolenej odchýlke +/- 14 cm, tak je potrebné posunúť pletivé oplotenie v bode č. 8 minimálne o 2 cm, v bode č. 10 minimálne o 2 cm, v bode č. 15 minimálne o 18 cm, v bode č. 16 minimálne o 7 cm, v bode č. 18 minimálne o 7 cm, v bode č. 19 minimálne o 8 cm, v bode č. 20 minimálne o 15 cm a v bode č. 21 o 3 cm. Priebeh hranice medzi pozemkami navrhovateľov a odporcu v tomto konaní sporný nebol. Spornou skutočnosťou zostalo, či oplotenie, ktoré vybudoval odporca a ktorý je jeho vlastníkom sa nachádza na hranici medzi susednými pozemkami alebo zasahuje do pozemkov navrhovateľov. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti a citované zákonné ustanovenia mal súd preukázané, že návrh navrhovateľa je čiastočne dôvodný a to v časti vypratania pozemkov navrhovateľov a to pozemkov nachádzajúcich sa v kat. území L., obec L., okres Trnava, pozemok parcelné č. 2189 o výmere 2122 m² a pozemok parc.č. 2190 o výmere 11412 m² tak, že odstráni z nich oplotenie v rozsahu podrobných bodov č. 8, 10, 15, 16, 18, 19, 20 a 21 podľa znaleckého posudku č. 7/2014, vypracovaného znalcom Ing. Ľudmilou Mužíkovou, dňa 03.06.2014 v znení doplnenia č. 1, zo dňa 29.07.2014. Oplotenie v aktuálnom stave vyhotovené odporcom vo vyššie uvedených bodoch zasahuje do pozemkov navrhovateľov bez toho, aby sa na tom účastníci dohodli. Odporca zabezpečil pred stavbou oplotenia, ktoré nie je stavbou (nehnutelnosťou) v zmysle Občianskeho zákonníka vytyčenie hranice medzi pozemkami parc.č. 2189 a 2190 registra „E“ a parc.č. 2193 a 2194 registra „E“ (č.l. 41 spisu), avšak oplotenie sa na tejto hranici nenachádza, čo má za následok, že oplotenie z časti zasahuje do pozemku navrhovateľov. Súd pri rozhodovaní o trovách konania postupoval podľa § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. O trovách štátu súd rozhodol tak, že navrhovateľov spoločne a nerozdielne a odporcu zaviazal na ich zaplatenie v zmysle § 148 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku podľa výsledku konania (rovnakým dielom), nakoľko štátu vznikli trovy za vyplatené znalečné za znalecký posudok Ing. Zuzany Knetigovej, PhD. vo výške 123,44 eur a znalecký posudok Ing. Ľudmily Mužíkovej vo výške 763,60 eur (150 eur bolo hrađených z preddavkov účastníkov konania, 50 eur zo strany odporcu a 100 eur zo strany navrhovateľov) a tiež za znalečné v sume 43,16 eur (uznesenie Okresného súdu Trnava zo dňa 15.04.2015, č.k. 17C/68/2012-315) a v sume 33,02 eur (uznesenie Okresného súdu Trnava zo dňa 27.04.2015, sp. zn. 17C/68/2012), t.j. spolu 963,22 eur, čo po zohľadnení zaplatených preddavkov (963,22 eur + 150 eur / 2 = 556,61 eur) je odporca povinný zaplatiť 506,61 eur (506,61 eur + 50 eur preddavok = 556,61 eur) a navrhovatelia spoločne a nerozdielne 456,61 eur (456,61 eur + 100 eur zaplatený preddavok = 556,61 eur).

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podali v zákonnej lehote odvolanie navrhovatelia 1/ a 2/ a to prostredníctvom svojho právneho zástupcu a to v časti, v ktorej súd návrh navrhovateľov zamietol, ako aj vo výroku o náhrade trov konania (III., IV.), keď považujú rozsudok súdu prvého stupňa za nesprávny a žiadajú odvolací súd, aby rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil tak, že návrhu navrhovateľov na vypratanie pozemkov odstránením ovocných stromov a na ich uvedenie do pôvodného stavu vyhovel a aby navrhovateľom priznal náhradu trov konania na súde prvého stupňa i na odvolacom súde a aby odporcovi uložil povinnosť nahradiť trovy štátu. Vo svojom odvolaní poukázali na to, že od počiatku konania tvrdili, že neoprávnený zásah odporcu do ich vlastníckeho práva spočíva aj v tom, že protiprávne, bez ich súhlasu vysadil na ich pozemkoch ovocné stromy a zamedzil im užívať

pozemky v súlade s ich určením ako orná pôda. Nebolo v konaní sporné, že v prípade pozemkov navrhovateľov ide o ornú pôdu, že sa nejedná o ovocný sad a nebolo sporné ani to, že odporca nemal akékoľvek subjektívne právo na to, aby na ich pozemkoch vysadil ovocné stromy, keď s navrhovateľmi neuzavrel žiadnu zmluvu a nemal od nich žiaden súhlas na takéto konanie a neoprávňovalo ho na to ani rozhodnutie Okresného úradu v Trnave, odbor pozemkový, poľnohospodárstva, lešného a vodného hospodárstva č: A 2001/02350 zo dňa 21.02.2001 na ktoré sa odporca odvolával a ktoré nikdy nenadobudlo právoplatnosť, nakoľko bolo zrušené rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 14C/104/2006 zo dňa 14.12.2006. Z ustanovenia § 126 ods. 1 O.z. vyplýva, že zákon poskytuje ochranu vlastníčkovi pred akýmkoľvek neoprávneným zásahom, pričom zákon nedefinuje čo je to neoprávnený zásah, avšak z povahy veci vyplýva, že zákon poskytuje ochranu vlastníčkovi pred akýmkoľvek zásahom do jeho vlastníckeho práva, ktorý je v rozpore predovšetkým s oprávneniami vlastníka podľa § 123 O.z., t.j. držať, užívať, požívať plody a úžitky a disponovať s vecou. Predpokladom úspešnosti žaloby podľa § 126 ods. 1 O.z. je teda že niekto neoprávnené zasiahol do vlastníckeho práva, žaloba vlastníka ako oprávneného držiteľa veci smeruje k odstráneniu tohto neoprávneného zásahu a v danom prípade sa súd z týchto hľadísk zamietnutou časťou návrhu nezaoberal a preto ani nemohol dospieť k správne rozhodnutiu. Posúdenie veci je neúplné a preto nesprávne. Po ďalšie, výkon vlastníckych práv teda znamená nielen majetok mať, ale s ním aj právne relevantným spôsobom nakladať k účelu, na ktorý bol nadobudnutý. O osude veci rozhoduje zásadne iba vlastník (Nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL ÚS 37/1999, sp. zn. 1 ÚS 60/96). Súd prvého stupňa však neidentifikoval ani nepomenoval žiadne takéto obmedzenie, ktoré by odôvodňovalo záver, že vlastník pozemku je povinný strieť umiestnenie ovocných stromov na svojom pozemku. Iba navrhovatelia ako vlastníci pozemku boli oprávnení rozhodnúť o tom, či pozemky budú slúžiť ako orná pôda alebo dôjde k zmene kultúry na ovocný sad a budú užívané ako ovocný sad. Je teda zrejmé, že výsadba ovocných stromov zo strany odporcu na pozemkoch navrhovateľov predstavovalo neoprávnený zásah do ich vlastníckeho práva, pretože bola vykonaná niekým, kto na to nebol oprávnený a kto konal v rozpore s výlučnými právami vlastníkov pozemkov. Odporca vyvolal protiprávny stav, ktorý udržiava dodnes a bráni navrhovateľom v užívaní pozemkov ako ornej pôdy. Súd v prejednávanej veci aplikoval rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 3CZ 3/1990 nekriticky. Považujú právnu argumentáciu Najvyššieho súdu ČR za nezodpovedajúcu povahe tohto sporu a v každom prípade nekritické prevzatie tejto argumentácie v predmetnej veci odvolatelia považujú za nesprávne. Najvyšší súd aplikoval ustanovenie § 6, § 120 ods. 1, § 132 a § 153 ods. 1 O.s.p. v spojení s ustanovením § 120 O.z., ale nie § 126 ods. 1 O.z. Rovnakú vadu navrhovateľa vytykajú aj súdu prvého stupňa a z uvedeného dôvodu preto nemôže byť rozsudok súdu prvého stupňa preskúmateľný. Najvyšší súd ČR odôvodnil zamietnutie návrhu na ochranu vlastníckeho práva tým, že trvalé porasty sú súčasťou pozemku bez ohľadu na to, či ich niekto vysadil oprávnené alebo nie, pričom sa odvolal na ustanovenie § 120 O.z. Tento argument však nesúvisí s tým, či došlo k neoprávnenému zásahu. Zákonodarcu z vyslovene praktických dôvodov právnej istoty upravil, že trvalé porasty sú súčasťou pozemku, nedáva odpoveď na to, či ich výsadba je oprávneným, alebo naopak neoprávneným zásahom do vlastníckeho práva. Na základe uvedeného by tak prípadne vlastník pozemku sa nemohol domáhať odstránenia výsadby buriny, škodlivých alebo jedovatých rastlín na svojom pozemku voči tomu, kto ich neoprávnené vysadil. V predmetnej veci vlastník neodôvodňoval odstránenie vodovodnej prípojky, trvalých porastov atď. tým, že by tieto bránili v užívaní pozemku, avšak v tejto prejednávanej veci navrhovatelia od začiatku argumentujú tým, že odporca svojim protiprávnym konaním bráni v užívaní ich pozemkov ako ornej pôdy, ktorá kultúra je aj zapísaná v katastri nehnuteľností. Ďalej jeden z argumentov Najvyššieho súdu ČR bolo to, že odstránením trvalých porastov ako súčasťou veci sa táto znehodnotí. To však v danom prípade neobstojí, pretože práve výsadba ovocných stromov znehodnotila pozemky ako ornú pôdu a práve ich odstránenie pri návrate pozemkom ich pôvodný účel ornej pôdy. Ďalej navrhovatelia namietali, že nie je možné, aby sa v materiálnom právnom štáte vlastník nemohol domáčať ochrany voči tomu, kto mu neoprávnené znemožní užívať jeho pozemok, ktorý je ornou pôdou ako ornú pôdu a ak chce svoj pozemok na tento účel používať, musí vynaložiť náklady na uvedenie do pôvodného stavu, ktoré by inak nemusel vynaložiť, ak by nebolo neoprávneného zásahu. Takéto dôsledky sú predovšetkým neprijateľné z hľadiska článku 20 Ústavy SR garantovanej ochrany vlastníctva, pretože v podstate znamenajú, že vlastníčkemu právu sa neposkytuje ochrana (pozri rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II.ÚS 346/08).

K odvolaniu navrhovateľov zaslal písomné vyjadrenie odporca, v ktorom uviedol, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa považuje za vecne aj formálne správny, nakoľko sa vysporiadal so všetkými dôkazmi a nemá žiadne výhrady voči právne posúdeniu veci, na základe ktorých bol rozsudok vydaný. Uviedol, že predmetné porasty na pozemkoch vysadil tak, ako mu boli vytyčené ako náhradné pozemky v zmysle rozhodnutia Okresného úradu v Trnave, odbor pozemkový, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva

č. A 2001/02350. Odporca sa stotožňuje so záverom súdu, podľa ktorého porasty nachádzajúce sa na pozemkoch sú súčasťou pozemkov a patria vlastníkom pozemkov. Poukázal pritom na to, že v čase výsadby navrhovateľa voči tomu nenamietali a ani vo výsadbe žiadnym spôsobom nebránili a preto žiada, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti ako vecne a formálne správny potvrdil.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba - účastník konania (§ 201 a § 204 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 201 a § 202 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie mu predchádzajúce v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1, 2 písm. c/ O.s.p.), pri závislosti jeho rozhodovania o trovách konania a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľov 1/ a 2/ je dôvodné, pretože rozhodnutie súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti nie je vecne správne a je potrebné ho zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie spolu so závislými výrokmi o náhrade trov konania vo vzťahu medzi účastníkmi konania, ako aj vo vzťahu medzi účastníkmi konania a štátom.

Predmetom konania vedeného na súde prvého stupňa pod sp. zn. 17C/68/2012 je návrh navrhovateľov 1/ a 2/, ktorým sa domáhajú uložiť odporcovi povinnosť vypratať pozemky navrhovateľov vrátane odstránenia ovocných stromov a oplotenia, a to pozemky nachádzajúce sa v katastrálnom území L., obec L., okres Trnava, pozemok parcelné číslo 2189 o výmere 2.122 m² a pozemok parcelné číslo 2190 o výmere 11412 m². Zároveň sa domáhali, aby súd zaviazal odporcu zaplatiť navrhovateľom peňažnú sumu vo výške 20.231,64 eur z titulu bezdôvodného obohatenia a peňažnú sumu vo výške 13.335,09 eur z titulu náhrady škody a aby ho zaviazal aj na náhradu trov konania.

Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvého stupňa, ktorým súd návrh navrhovateľov 1/ a 2/ zamietol, t.j. v časti, kde navrhovatelia žiadali, aby súd uložil odporcovi povinnosť na svoje náklady odstrániť z nehnuteľností citovaných v petite návrhu ovocné stromy a to v prvom období od 01.10. do 31.03. nasledujúcom po právoplatnosti rozsudku a uvedenie pozemkov do pôvodného stavu pred výsadbou ovocných stromov, ako aj v závislých výrokoch, ktorými súd rozhodol o náhrade trov konania medzi účastníkmi konania, ako aj vo vzťahu medzi účastníkmi konania a štátom.

Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj celého obsahu spisu dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti je nepreskúmateľný, nakoľko z jeho obsahu nemožno jednoznačne vyvodiť, akými úvahami sa súd prvého stupňa pri hodnotení dôkazov riadil, z ktorých dôkazov vychádzal, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie a to všetko v rámci zákonných predpokladov ochrany vlastníckeho práva navrhovateľov v zmysle ust. § 126 OZ vo vzťahu k prejednávanej nehnuteľnosti.

Odvolateľ odvolanie odôvodnil v podstate tým, že súd prvého stupňa na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 205 ods. 2 písm. d/ O.s.p.), napadnutý rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, (§ 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p.) a napadnutý rozsudok je nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov. Odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. d) O.s.p. je daný, ak výsledok hodnotenia dôkazov súdom prvého stupňa nezodpovedá postupu vyplývajúceho z ustanovenia § 132 O. s. p., pretože súd zobral do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov účastníkov nevyplývali, ani inak nevyšli počas konania najavo, alebo súd nezohľadnil rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané a vyšli počas konania najavo, alebo v hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov účastníkov alebo vyšli najavo inak, z hľadiska ich závažnosti (dôležitosť), zákonnosti, pravdivosti a vierohodnosti je logický rozpor, alebo ktoré odporujú ustanoveniam § 122 až § 135 O. s. p. Odvolací dôvod v zmysle § 205 ods. 2 písm. f/ O. s. p. je daný, ak súd prvého stupňa posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistení skutkový stav nedopadá, alebo právnu normu síce správne určenú, nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať kritériá uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p.. Právo účastníka a povinnosť súdu na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplýva z potreby transparentnosti služby spravodlivosti, ktorá je esenciálnou náležitosťou každého jurisdikčného aktu. Citované zákonné ustanovenie sa totiž chápe z hľadiska práv účastníka na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na súdne konanie spĺňajúce garancie spravodlivosti, a toto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP), porovnaj napr. rozsudok Garcia Ruiz vz. Španielsko z 21.01.1999, tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a obsahovať dostatočné dôvody, na ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument účastníka bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Geo Riadis vz. Grécko z 23.05.1997, Higgins vz. Francúzsko z 19.02.1998). Aj Ústavný súd Slovenskej republiky opakovane vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny je aj právo účastníka konania na takéto odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne, skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, tzn. s uplatňovaním nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu, a že takéto odôvodnenie musí obsahovať aj rozsudok odvolacieho súdu (porovnaj uznesenie z 03.07.2003, sp. zn. IV.ÚS 115/2003). Ústavný súd vo svojom uznesení z 23.06.2004, sp. zn. III.ÚS 209/2004 vyslovil, že „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. VI. ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo účastníka na takéto odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, tzn. s uplatnením nárokov a obranou, proti takémuto uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky nastolené otázky účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, príp. dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým sa znemožní účastníkovi konania realizácia procesných práv, ktorú mu O.s.p. priznáva, pričom odňatie možnosti konať pred súdom je relevantné vtedy, ak išlo o postup nesprávny (uvažované z hľadiska zachovania postupu súdu určeného zákonom alebo ďalšími všeobecnými záväznými právnymi predpismi) a ak sa postup súdu prejavil v priebehu konania, a tiež pri rozhodovaní.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy aj čl. 11 ods. 1 listiny má každý právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

Ústava samotná nedefinuje, čo je obsahom vlastníckeho práva, pretože sa odvoláva na jeho zákonný obsah, t. j. obsah ustanovený zákonom (PL. ÚS 38/95). Zákom obsahujúcim základnú právnu úpravu vlastníckeho práva je Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov, ktorý v § 123 ustanovuje, že vlastník je v medziach zákona oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním. Tento obsah vlastníckeho práva rešpektuje aj ustálená judikatúra ústavného súdu (napr. II. ÚS 8/97). Súčasne má podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý, kto vlastní majetok zaručené, že jeho vlastníctvo bude mať rovnakú právnu ochranu ako vlastníctvo iných vlastníkov. Slovné spojenie „právo na ochranu“, ktoré je použité aj v čl. 20 ods. 1 ústavy, implikuje v sebe aj potrebu minimálnych garancií procesnej povahy, ktoré sú ustanovené priamo v tomto čl. 20 ods. 1 ústavy a ktorých nedodržanie môže mať za následok jeho porušenie popri porušení práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 a nasl. ústavy (I. ÚS 23/01). Článok 20 ods. 1 ústavy zabezpečuje každému rovnaké zákonné predpoklady a možnosti nadobúdať veci do vlastníctva za podmienok, ktoré sú upravené v ústave alebo v ďalších zákonoch. Funkcia práva vlastníť majetok a jeho ochrana spočíva v tom, aby sa vlastníkovi poskytla a súčasne aj trvale garantovala právna istota, že vlastnícke právo k veci, ktoré nadobudol v súlade s platnými zákonmi, nemožno obmedziť alebo využiť bez právneho dôvodu.

Podľa § 126 ods. 1 OZ vlastník má právo na ochranu proti tomu, kto do jeho vlastníckeho práva neoprávnene zasahuje; najmä sa môže domáhať vydania veci od toho, kto mu ju neprávom zadržuje. Právna teória i súdna prax zastáva konštantný názor, že súdna ochrana vlastníckeho práva je realizovaná predovšetkým dvoma druhmi žalôb (ktoré majú charakter žalôb na plnenie), to: 1/ žalobou na vydanie veci (actio reivindicatio) a 2/ zapieracou žalobou (actio negatoria). Základnými predpokladmi úspešnosti žaloby na vydanie veci (actio reivindicatio) - § 126 ods. 1 OZ - sú: 1. vec je v držbe inej osoby, odlišnej od vlastníka a tento ju nie je ochotný vydať; 2. držba veci inou osobou je neoprávnená; a 3. žalobu podal vlastník (spoluvlastník, prípadne iný oprávnený držiteľ). Zapieracia žaloba predstavuje

ochranu vlastníka pred každým iným konaním, odlišným od zadržovania veci, teda voči konaniu, ktoré vlastnícke právo obmedzuje alebo porušuje. Takouto žalobou sa vlastník môže domáhať uloženia povinnosti tomu, kto jeho vlastnícke práva obmedzuje alebo porušuje, aby mu bolo uložené napr. upustiť od konania znamenajúceho existenciu závažného stavu a obnoviť pôvodný stav.

Prvostupňový súd svoje rozhodnutie opiera o prijatý záver, že vysadené ovocné stromy sú súčasťou hlavnej veci - pozemku, nehnuteľnosti a preto nie je dôvod uložiť odporcovi povinnosť predmetné vysadené ovocné stromy z nehnuteľnosti vypratať, ako aj odpad po týchto ovocných stromoch. Z obsahu spisového materiálu, t.j. prednesov účastníkov konania, svedkov a listinných dôkazov vykonaných prvostupňovým súdom však nie je možné prijať zatiaľ záver, že ide o súčasť veci a táto nemôže byť samostatným predmetom občiansko-právneho vzťahu.

Podľa § 120 ods. 1 O.z. súčasťou veci je všetko, čo k nej podľa povahy patrí a nemôže byť oddelené bez toho, že by sa tým vec znehodnotila. Zákon v tomto ustanovení definuje pojem súčasť veci a to tak, že súčasťou veci je všetko, čo k nej podľa povahy patrí a nemôže byť oddelené bez toho, že by sa tým vec znehodnotila. Práve inštitút súčasti veci vyjadruje skutočnosť, že existujú veci, čiže hmotné predmety, ktoré možno charakterizovať ako veci zložené, teda veci, ktoré sú vnútorne štruktúrované a tvorené relatívne samostatnými časťami viac alebo menej vzájomne spojenými.

Zákon ustanovuje samostatnosť veci vo vzťahu k inej veci na dvoch kritériách: a) na vzájomnej spolupatričnosti, b) na miere ich oddeliteľnosti. Prvé kritérium má subjektívnu povahu, lebo to, čo k veci podľa jej povahy patrí, sa určuje podľa ľudských zvyklostí, skúseností a noriem vzťahujúcich sa na konkrétnu vec. Miera spolupatričnosti sa potom posudzuje prostredníctvom povahy tej veci, ktorá sa považuje za podstatnejšiu a teda vo vzťahu viacerých vecí za tzv. hlavnú vec. Zákon touto všeobecnou úpravou dáva priestor na individuálne posúdenie, aké vlastnosti vykazuje hlavná vec aby z toho bolo možné vyvodiť, či iná relatívne samostatná vec k nej patrí natoľko neodmysliteľne, že sa už nemôže považovať za samostatnú vec. Druhé kritérium je viac objektívne a sleduje spojenie veci predovšetkým vo fyzickom zmysle. Formulácia „nemôže byť oddelené bez toho, aby sa tým vec znehodnotila“, avšak nevyklučuje možnosť faktického oddelenia veci. Naopak, v dôsledku ich oddelenia vidí meradlo samostatnosti veci. Charakter pojmu oddelenie zákon neustanovuje. Oddelenie zahŕňa najrôznejšie spôsoby separácie ako sú tie, s ktorými je spojený zásad ho hmotnej podstaty veci, tak aj tie, ktoré do podstaty veci nezasahujú, resp. ktorými sú dotknuté len niektoré jej vedľajšie kvality. Vždy však predstavuje pre hlavnú vec (nie však pre oddeľovanú súčasť) znehodnotenie v hodnotovo (cenovo vyjadriteľnom), kvalitatívnom, funkčnom, estetickom prípadne aj inom zmysle. Faktickým oddelením predchádzajúcej súčasti sa táto stáva samostatnou vecou a môže byť aj samostatným predmetom právnych vzťahov. Ak nie je oddelená, tvorí s hlavnou vecou jedinú vec, ktorá je podrobená jednotnému právnemu režimu; platí, že práva a povinnosti, ktorých predmetom je konkrétna vec, sa vzťahuje aj na všetky jej súčasti. Definícií súčasti veci vyhovujú len tie prípady, keď oddelenie akýmkoľvek z uvedených spôsobov znamená pre hlavnú vec (nie však tiež pre jej oddeľovanú súčasť) ujmu na jej hodnote. Ak má ísť o súčasť veci, potom znaky funkčnej a fyzickej spojitosti s hlavnou vecou musia byť splnené kumulatívne (rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 19.07.2004 sp. zn. 28 Cdo 288/2004). Zákonná podmienka, že súčasťou veci je to, čo od nej nemožno oddeliť, neznamena fyzickú neoddeliteľnosť súčasti ale to, že súčasť nemožno oddeliť bez toho, aby sa vec znehodnotila. Znehodnotenie veci v zmysle § 120 ods. 1 O.z. nemožno chápať len ako zničenie alebo poškodenie hlavnej veci. Znehodnotením nemusí byť však len strata peňažnej hodnoty, ale môže ísť aj o funkčné, estetické či iné znehodnotenie.

V prejednávanej veci súd prvého stupňa dospel k záveru, že tieto trvalé porasty sa stali okamihom ich spojenia so zemou vlastníctvom navrhovateľov a teda nie je potrebné uložiť odporcovi povinnosť odstrániť tieto stromy a následne odpad z ich odstránenia. Prvostupňový súd sa však žiadnym spôsobom nevysporiadal so skutočnosťou, že k výsadbe stromov došlo na nehnuteľnosti, ktorá je na liste vlastníctva vedená ako orná pôda a taktiež so skutočnosťou, že k výsadbe došlo bez súhlasu ich vlastníkov.

Súd prvého stupňa sa v preskúmvanej veci dôsledne neriadil vyššie citovaným ustanovením § 126 OZ, keď v odôvodnení napadnutého rozhodnutia iba uvádza, že podľa názoru súdu sa trvalé porasty stali okamihom ich spojenia so zemou vlastníctvom navrhovateľov v zmysle ust. § 120 OZ a keďže navrhovatelia sú vlastníkmi stromov, ktoré sa na ich pozemkoch nachádzajú, súd nemohol uložiť odporcovi povinnosť odstrániť stromy a následne odpad z ich odstránenia. Žiadnym spôsobom však nezrejmlil na základe čoho sa ovocné stromy stali v zmysle ust. § 120 OZ súčasťou nehnuteľnosti

druhovo určenej ako orná pôda. Pokiaľ ide o strohé závery súdu, nie je z odôvodnenia jeho rozhodnutia vôbec zrejmé na základe čoho k nim dospel, z akých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení jednotlivých dôkazov riadil, ak uviedol, pri uplatnení tohto nároku navrhovateľov v zmysle ust. § 126 OZ nie je dôležité, či k výsadbe ovocných stromov došlo so súhlasom vlastníka pozemku alebo nie. Z ustanovenia § 126 ods. 1 O.z. vyplýva, že zákon poskytuje ochranu vlastníkovi pred akýmkoľvek neoprávneným zásahom, ktorý je v rozpore predovšetkým s oprávneniami vlastníka podľa § 123 O.z., t.j. držať, užívať, požívať plody a úžitky a disponovať s vecou. Predpokladom úspešnosti žaloby podľa § 126 ods. 1 O.z. je teda, že niekto neoprávnene zasiahol do vlastníckeho práva, žaloba vlastníka ako oprávneného držiteľa veci smeruje k odstráneniu tohto neoprávneného zásahu a v danom prípade sa súd z týchto hľadísk zamietnutou časťou návrhu nezaoberal tak, ako to aj dôvodne odporca vo svojom odvolaní namietal.

Predmetné nehnuteľnosti sú na liste vlastníctva vedené ako orná pôda a navrhovatelia ich chcú aj takýmto spôsobom užívať a preto sa súd prvého stupňa mal vo svojom rozhodnutí vysporiadať s tým, prečo považuje konanie odporcu, ktorý realizoval výsadbu ovocných stromov na týchto pozemkoch bez súhlasu navrhovateľov ako vlastníkov pozemkov za oprávnený zásah do ich vlastníckeho práva a prečo tu nevznikla potreba uložiť odporcovi povinnosť tieto porasty z predmetných nehnuteľností vypratať.

Na tomto mieste je potrebné zdôrazniť, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia môže nastať z dôvodu nedostatku jeho dôvodov. To znamená, že súd prvého stupňa sa nevysporiadal dostatočne s uplatnenými žalobnými dôvodmi, z rozhodnutia neboli rozpoznateľné jeho nosné dôvody, resp. tieto dôvody nemali oporu vo výsledkoch vykonaného dokazovania. Dôkazy nestačí len vykonať, ale treba ich náležite aj vyhodnotiť, pričom súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, to znamená že závery, ku ktorým súd dospel, musia byť pre adresáta prijateľné, racionálne a v konečnom dôsledku aj spravodlivé a presvedčivé.

Vzhľadom na to, že súd prvého stupňa rozsudok napadnutý v zamietajúcej časti neodôvodnil spôsobom vyplývajúcim z ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p., pre nedostatok dôvodov jeho konania pred súdom prvého stupňa je postihnuté vadou majúcou za následkoch zrušenie jeho rozhodnutia v tejto časti.

Uvedená skutočnosť, že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 157 ods. 2 O.s.p. (167 ods. 2 O.s.p.) je okolnosťou, pre ktorú musí odvolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované správnym. Navyše odvolací súd nemôže svojou činnosťou nahrádzať činnosť zverenú do výlučnej kompetencie súdu prvého stupňa.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a z dôvodov uvedených v ust. § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. a čiastočne i v ust. § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p. ako aj v závislých výrokoch o náhrade trov konania zrušil a podľa ods. 2 citovaného ustanovenia vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Keďže súd prvého stupňa založil svoje rozhodnutie na nesprávnom právnom závere, vo veci nevykonal potrebné dokazovanie na zistenie dôvodnosti návrhu navrhovateľov ako aj vzhľadom na to, že v prípade posúdenia týchto otázok odvolacím súdom a konečným rozhodnutím veci by bola porušená dvojinštančnosť konania a účastníkom by bolo odopreté právo vyjadriť sa a navrhnuť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, bolo potrebné toto rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Zo strany súdu prvého stupňa je potrebné, aby sa vo svojom rozhodnutí vysporiadal s uplatneným nárokom navrhovateľov v zmysle ust. § 126 OZ a teda na základe čoho majú navrhovatelia 1/ a 2/ ako vlastníci ornej pôdy strpieť, že na ich nehnuteľnostiach, proti ich vôli sa nachádzajú trvalé porasty a to ovocné stromy. Výsledky celého konania podľa ust. § 132 O.s.p. náležite zhodnotí po starostlivom prihliadnutí na všetky skutočnosti, ktoré vyšli v konaní najavo a po komplexnom vyhodnotení všetkých dôkazov a to tak jednotlivo ako i vo vzájomných súvislostiach opätovne vo veci rozhodne, pričom svoje rozhodnutie aj náležite v súlade s ust. § 157 ods. 2 O.s.p. odôvodní. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvého stupňa i o trovách tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je možné podať odvolanie.